

Editörden

Merhaba,

Dergimizin Bahar sayısını kentsel politikalara ve yerel yönetimlere ayırdık. “Kent ve Yerel Siyasetin Değişen Yüzü” adını taşıyan bu dosyada, kapsamlı bir yeniden yapılanma sürecinden geçen Türkiye’nin dönüşüm sancılarının mekana yansımaları ele alınıyor. Son dönemdeki bütün toplumsal, hukuksal dönüşüm çabalarının odağında bulunan kentler ve yerel yönetimler, bir bakıma yukarıdan alınan soyut nitelikteki kararların uygulamaya geçirildiği, somutlaştırıldığı yerleri oluşturuyor. Bu açıdan yönetsel ve hukuksal yapıyı yeniden düzenleme girişimlerini anlayabilmek için kentlere ve yerel yönetimlere daha yakından bakmak gerekiyor. Bu sayıdaki yazıların ağırlıklı olarak üç ana eksen üzerinde toplandığı söylenebilir: İlk bölümdeki çalışmalar, tarihsel, kültürel ve toplumsal yönleriyle kenti ve kentsel yaşamdaki dönüşümü ele alıyor; izleyen bölüm, Türkiye’de yerel yönetim sistemine ve son dönemde gerçekleştirilen yeniden düzenleme çalışmalarının kente ve doğal çevreye etkisine odaklanıyor; son bölümdeki yazıların ortak özelliği ise kültür, planlama ve katılım açısından kimi kentler üzerine yapılan ayrıntılı çalışmalar olması.

“Kent ve Yerel Siyasetin Değişen Yüzü” başlıklı dosyamız Ruşen Keleş’in “Kent ve Kültür Üzerine” başlıklı yazısıyla açılıyor. Kentsel yaşamın, kültür ve demokrasinin gelişimindeki yerini sorgulayan hocamız, özgürleşme ve kentleşme kavramları etrafında kentsel alanların uygarlık için taşıdığı önem üzerinde duruyor. Yazı, son dönemdeki siyasal gelişmeler ve küreselleşme sürecinin Türkiye kentlerine etkisi üzerine önemli değerlendirmeler içeriyor.

Sevilay Kaygalak, Osmanlı kent tarihinin, Weberyen ya da İslam kenti tarihçiliğinin kültürelci yaklaşımlarından farklı biçimde, daha evrensel ve maddeci bir yaklaşımla nasıl yazılabileceği sorusuna yanıtlar arıyor. Yazar, geleneksel yaklaşımların sınırlılıkları üzerine bir tartışma yürüterek Osmanlı kentlerini “Doğu-Batı”, “Batı Avrupa kentlerinin biricikliği”, “İslam kenti” gibi kavramlarla değerlendiren kültürelci yaklaşımlara karşı maddeci bir eleştiri getirmeye çalışıyor

Ayhan Yalçınkaya ve Zafer Yılmaz ise, Murathan Mungan'ın Yüksek Topuklar adlı romanından hareketle, İstanbul üzerinden, bir yandan kent ve tüketim kültürü arasındaki ilişkilere, bu ilişkinin nasıl bir dönüşüm geçirdiğine odaklanırken, diğer yandan bu dönüşümün kendini inşa eden insanın içindeki bir eksikliğe, ütopya yoksunluğuna evrindiğini ve Murathan Mungan kahramanlarının tam da, özellikle zaman üstüne yaklaşımlarıyla, bu yoksunlukla malul olduğunu göstermeyi deniyorlar.

Sayı editörü kimliğinden sıyrılarak, kent ve yerel siyaset temasına ben de bir çalışmayla katıldım. Yazıda, kent yönetimi, kentsel yaşam ve planlama açısından Türkiye ve Avrupa'da izlenen politikalar karşılaştırılarak kentlerimizde izlenen politikaların AB ölçütlerine uygunluğu tartışılıyor.

Ali Ekber Doğan, Türkiye'de 1980 sonrası belediyeçiliğindeki dönüm noktalarını ortaya koyarak bir dönemleştirme girişiminde bulunuyor. Yazıda, neo-liberal belediyeçilik anlayışının emekçi sınıfların yaşam koşullarında yol açtığı olumsuzlukların tartışılmasını engelleyen "yerellikler üzerinden kalkınma" anlayışı sorgulanıyor.

Birgül Ayman Güler yazısında, yönetimi yeniden düzenleme sürecinin "il özel idareleri" boyutuna odaklanıyor. Yazıda, 1990'lı yıllardan bu yana il özel idareleri için getirilen yeniden yapılanma önerileri sergilendikten sonra, 2005'de yasalaşan 5302 sayılı "İl Özel İdaresi Kanunu'nun, bütçe, personel, örgüt yapısı, vesayet gibi temel konularda getirdiği düzenlemelerin kapsamlı bir değerlendirmesine gidiliyor.

Arif Erençin, anakent yönetim sisteminin gelişimini çözümlendiği yazısında odak noktası olarak belediyeler arası ilişkilerin yeniden belirlenmesini alıyor. Yönetimi yeniden düzenleme sürecinin bir parçasını oluşturan büyükşehir belediyeleri ile ilgili yasayı, imar yetkileri ve akçal ilişkiler açısından inceleyen yazar, yeni düzenlemenin ilçe ve ilk kademe belediyelerine ilişkin hükümlerinin eleştiriye açık yönlerine vurguda bulunuyor.

Yeniden yapılanma çalışmaları arasında kentsel yaşamı doğrudan ilgilendiren düzenlemelerden biri de yeni Ceza Kanunu. Yazarımız Tuğrul Katoğlu çevre-hukuk ilişkisine odaklanarak, çevrenin korunmasında ceza hukukunun işlevi ile Türk hukukunda çevre ile ilgili ceza hükümlerini etraflıca ele alıyor. "Çevreye karşı suçlar" için getirilen yeni düzenlemelerin masaya yatırıldığı yazıda yasanın uygulama koşulları tartışmaya açılıyor.

Bu sayıda okulumuzdan, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden, iki yüksek lisans öğrencimizin Ankara üzerine yaptıkları çalışmaya da yer veriyoruz. Düşünsel Diker ve Eren Toprak, "Doğu kenti-Batı kenti" ve "geleneksel-modern" kavram çiftleri

ekseninde 1923'den günümüze Ankara'nın yaşadığı kentsel dönüşümü değerlendiriyorlar. Yazıda, kentin, doğulu niteliğini yitirmesinden ve artık batılı Türkiye'yi simgelemekten uzaklaşmasından kaynaklanan kimlik bunalımı ele alınıyor.

Mevcut toplumsal-ekonomik göstergelerden yola çıkarak Antalya'nın gelişim çizgisini sergilediği yazısında Gülser Öztunalı Kayır, son dönemdeki ekonomik, siyasal ve ekolojik değişimler çerçevesinde kenti değerlendirerek geleceğe ilişkin öngörülerini sergiliyor. Antalya'nın gereksinimlerinin ve beklentilerinin sergilendiği yazı, kentin yönetiminden sorumlu olanlar için bir başucu kitapçığı niteliği taşıyor.

Şenol Adıgüzel ve Muharrem Güneş'in yazısı, bizde henüz yeterince tanınmayan bir yönetim düzeneğinin ülkemize yansımalarını konu ediniyor. 1992 Rio Çevre ve Kalkınma Konferansı metinlerinden biri olan Gündem 21'i ve onun yerel boyutunu simgeleyen "Yerel Gündem 21" in dünyada ve Türkiye'de gelişimini inceleyen yazarlar, Malatya Belediyesi deneyimini kapsamlı biçimde değerlendirerek ülkemizdeki yeni uygulamalara ışık tutuyorlar.

Bu sayımızın son yazısıysa dosya dışında bir konuya yönelik. ABD'nin Ortadoğu politikasını konu edinen Filiz Çulha Zabcı, 2000'li yıllarda gündeme gelen "Genişletilmiş Ortadoğu Projesi"nden yola çıkarak, uluslararası hukuku hiçe sayarak bölgeyi denetim altına alma çabalarının ilgili ülkeler ve özellikle de Türkiye için doğuracağı sonuçları değerlendiriyor.

Aziz Konukman da bu sayının kitap değerlendirmesinde, Şehnaz Gerek ile Ali Rıza Aydın'ın "Anayasa Yargısı ve Vergi Hukuku" adlı çalışmalarını ele alıyor.

Gelecek sayıda görüşmek üzere...

Bülent DURU